

RELACIA

TRYVMFV RZYMSKIEGO.

z Narodzenia Nayaśnieyszego Krolewica

ZYGMVNTA KAZIMIERZA

Syna Nayaśnieyszego, y Niezwycięzonego

WŁADISŁAWA IV.

Polskiego y Szwedzkiego &c. KROLA.

18. Dnia Czerwca. Roku 1640. Odprawowanego.

Przez Iego Mości

X. Piotra Ciswickiego Scholastyka Poznańskiego,
Sekretarza **I. K. M.**

Przypisana

Wielmożnemu Panu I. M. P. Abráhánowi na Zbąszyniu
Ciświckiemu, Kásztellanowi Szremskiemu, Senatorowi
Krolestwa Polskiego.

W RZYMIE, DRUKOWANA

A potym z Włoskiego na Polskie przetłumaczona, y temuż I. M. P. Kásztellanowi za kolendę przysła offiarowana Roku Páńskiego 1640.

Wielmożny Mościwy Panie.

NI stárzy ná zápráwienie synow swoich, do sta-
wey y spraw godnych; ktádli im przedoczytá-
kowe rzeczy, ktore Przodkowie ich, z wielka
niekiedy pochwałá odpráwováli. Ja przeci-
wnym sposobem, chac wyráźnie pokazać **WM.**

memu **M. Pánu**, prosta Relácia, iáko **J. M. X.** Syn **WM.** mego
Mościwego Pána w Rzymie będąc, czynił publiczny tryumph
y oświadczenie rádości, ná cześć nowo Národzonego Krolowicá
I. M. Polskiego: mam záto, iż dwuch rzeczy dokażę. Jedną,
áby káždy poznát prawdziwie sláchetny ánimus J. M. X. Syná
WM. mego **M. P.** druga, ábym oświadczył moie vstugi, iáko ten
ktorym dawno ofiárowát bydz **Wm.** mego **M. Pána**, y w zacnym
tym Domu **rękodáynym sluga**. A iáko intencya moia iest tylko
ná tym, dáć to do vpodobánia **Wm.** memu **M. P.** tak proszę ábym
mógł mieć iáki znak, że **Wm.** moy **M. P.** tę vstugę moie wdzię-
cznie y mile przyimiesz, będę ia to sobie ráchowát, zá wielkie
vraczenie, y upominek vprzyimóści **Wm.** mego **M. P.** Teraz
przy zákończeniu tey przemowy moiey, uniżony poklon moy
oddáiac, życzę **Wm.** memu **M. P.** zupełney obfitości wśelákiego
szczęścia. z Rzymu 4. Sierpniá. 1640.

249667
Wm. mego **M. P.** vprzeymy

y uniżony sluga

ANDRZEY Walkowicz Rádźiesowski.

PO wzięciu nowiny o Narodzeniu Nayaśnieyſzego
Krolewica Ktora była 2. Maja w Wigilia Uale-
żnienia S. Krzyża / zaraz też dano wiadomość Wy-
cu Swietemu Papieżowi VRBANOWI VIII. Ktory był
bardzo z tey nowiny kontent / y wesoly / by wrożyte biorac
z tey nowiny przypadającey na bliski dzień / że ten Kro-
lewicz będzie da Pan Bog wielką obrona y podwyższe-
niem Krzyża świętego / y wſzystkiego Chrześciánstwa.
y obiecał zaraz nazajutrz Miſa święta celebrować / na po-
dziękowanie za takowy dar rece Boſkiej. Także też nie-
zmniejszy weselem / y radością wzięli to wyſoko Prze-
wielekni Ichmość Kieja Kárdynali / y Poſlowie ro-
żnych Krolow / y inſzy Pánowie z powſzechnym wkonten-
towaniem wſzystkich / co potym w kilka dni pokazali iá-
wnie z Domow ſwych.

Uieomieſtkanie tedy / przerzeczony J. m. K. Ciſwicki
iáko wierny Obywátel y Szlachcie Polſki / nie mogac w
izbie czynić tey radości Ktora miał / myślił iákimby ſpo-
sobem mogł pokazać áſſekt / przeciwko ſwemu Pánu / y
Máieſtatorowi iego: poſtánowił tedy według moſnoſci
ſwoiey / (y owſem iáko mowia / iż : Audaces Fortuna iu-
uat timidosque repellit) śmieie biorac pochop / między tak
wielkimi bogactwy ánimuſow wielkich / między tak
wielką Kiazat / y tytułami známienitych / gdzie wpátruia
wiecey ſpráwy / nizeli gdzie indziej / y Reieſtruia oſoby :
á że tak rzekę : Gdzie ieſt ſtudnica wſzystich rzeczy tego
ſwiátá / Ktora ſie rozlewa na wſzystkich innych Kráiách.

Tak przez kilka tegodni rozciągniony ten Tryumf za-

cny/ á to gwoli Kápelli Misy ofiarowáney / ktora w
przed była odprawowana włościoku świętego Stánis
sława Narodu Polskiego. 17. dnia Czerwca przy obe
cności Dwunastu Ichmościow Kárdynałow.

Zaczyna 2. dnia przereczony J. m. K. Ciświcki/ od
prawować swoy Tryumf/ ktory trwał cztery dni/ dawşy
nárobić Lichtarow/ y Swiec ná wşytkim plácu/ ktory
ieşt przed Capitolium/ albo Zamkiem Rzymskim/ gdzie
pomieniony J. m. K. Ciświcki mieştka: Lichtarow było
około piáćiset wşytkie z Herbami Máiestatu Krolá Pol
skiego/ á ná niektorych był Orzeł biały/ ná drugich zaś
zbroiny Żołnierzy/ Herb Wielkiego Kieştwa Litewskie
go/ ná niektorych były Snopki z kłosami ziárná pełnymi/
Domu Jágielowego/ ná niektorych trzy korony Szwed
skie/ ná niektorych Lwi/ y inşe Herby/ ktore wşytkie zaś
świecone w nocy (álbowié we wşytkich oknách po dwu
ábo po trzy / wzgóre były położone) formowały iedno
Teatrum bárdzo piękne : y trwáło to przez cztery wiezo
ry/ á w káždy wieczor bito w Bebny/ Trąby/ Szálámá
ie/ Fuiáry/ co wşytko zákońzáło sie iedną melodyą przy
iemną/ á przy tym nágotowano pułteráştá mortaletow/
to ieşt/ moźdzery z ktorych strzelano ogromnie. A iż ná
pomienionym plácu są wşytko Pálace Szláhty Rzym
skiej/ Márgrábiow/ y Grábiow/ była rzecz trudná pod
kładać abo zápaláć tákich ogniów/ y swiec/ dla służnych
respektow : wşytkie te trudności zwyciężył J. m. K. Ci
świcki/ swoią ludzkością/ y dzielnością/ powiádaiać im
wiele przykłádow podobnych: spráwił to że sie kontento
wáli/

wáli/ y ták zformował iedno Teatrum ná křtaft mie-
siacá: A przed Domem miánowanego J. M. X. Ci-
świćkiego/ była iedná Fontaná/ z ktorey obficie wybus-
chało wino/ á przy tym wybuchaniu y wystákiwaniu wi-
ná/ slychác było rozliczne głosy/ ktore wołały :

Niech żyie Krolewicz Polski: Niech żyie Krol
Jego mość Polski: Niech żyie Jego mość Xiadz
Ciświćki. W Domu zaś ná dole był sklep/ w ktorym
wódkí rozmaitych ziół/ y winá kóřtowne / śniegiem y
lodem chłodzone/ Gruřty/ Cukry/ y Konfekty rozmaíte
podostátku/ nágotowano/ dla Pánowy Szlachty ktorzy
przychodzili. Przednia część tego Páľacu była pełná lá-
nych świec białych iárczecznych ogniów/ y kóbierecy ozdó-
bnych/ y w oknách wezgłowka y pulpítki wydátne / ták
były křařtnie zformowane y przyozdobione: je to wřy-
řtko czyniło rzecz wdzieczná do widzenia. Wřyřtek ten
plác ktory iest dořć wielki/ y wřyřtkie pobliskie vlice/ y
drugi plác przed Ich mořćiami Pány Konserwatorámi/
y Senatorámi/ y graduře przed kóřcioľem Wycow Ber-
nardinow/ názwánym *Ara coeli*, były pełne wielu tysięcy
ludzi/ Domy y Páľace tych Pánow/ ktorzy tám ná tey
vlicy mieřkaia pełne były Ich M. X. Kárdynaľow/ y in-
nych wielmořnych Paniat/ y máľtron przezacnych: drudzy
nie mogąc się w oknách zmieřć / ná drodze w károcách
siedzieli/ chcąc widzieć tákie widowiřtko/ o ktorym tru-
dno powiedzieć wřyřtko zupełnie/ ták/ je nie podobná było
widzieć rzecz przyiemnieyřa oczom ludzkim/ bo on plác
ták był pieknie przystroiony Instrumentámi rořnego
dzwięku

dzwieku przysposobiony / strzelaniem / y rozmaitemi rękami / y funktownemi ogniami oświecony : tak że naje-
mnieyszego punktu czasu nieopuszczono / lecz iedne skute po
drugiey co raz foremnieysza wyprawowano / a ludzi ro-
żnych głosy wołały : Wiech żyje Królewic Polski : Wiech
żyje Król J. m. Polski Wiech żyje J. m. K. Ciszwicki /
tak że trudno było pragnąć wielksey gratulacyey.

Ná **ogniu przyprawnym** / ktory uczyniony ná tym
placu / był ieden słup kwadratowy / wysoki ná 15. dloni /
ná którym był położony okrąg / iakoby ná kształt kamie-
nia / a ná nim napisano.

IN VLADISLAI MANIPVLO VICTRIX TRIVMPHO

Ná tym był postawiony snop pszeniczny z kłosami ziarna-
stymi / to jest / Herb Króla J. m. z Domu Jagielowego /
pełen kłosa / y słuznych ogniew : zaś nád nim był Orzeł
wielki biały / ktory swemi pazurami / albo nogami ro-
zdziierał **mieśiac Orhomanski** / pełen ognia z tym napisem
pod nogami. **Exorto sole dehcio** Nád tym Orłem była
iedná Koroná wielka / pełna ogniew przypra-
wnych / ktora gdy zapalono / obracała sie do kół / a to by-
ła rzecz do widzenia bardo piękna : y trwały te wszystkie
ognie / y zapaly / tak piękna Inwencya wystroione wiecy
niż godzine / y innych wiele rzeczy / ktore dla krotkości
opuszczam.

Pod tą Máchina / ktora wszystka była ná wzwyż dloni
niećdziesiąt / była ná postrzodku słupa / iednego Mo-
skwicina osobá związana ná kształt wieźnia / pod ktora
napis / tymi słowy.

HOSTES

HOSTES NON PATIOR, DEBELLATIS PARCO.

Ná tym Słupie Principálnym / były cztery tablice / albo
blaty / 3 tymi napisami : Literami wielkemi.

Ná piernszey tablicy, albo blaćie, która pátrzała ná plác.

QVISQVIS NATI PRINCIPIS AVGVRIVM CVRIOSVS
CAPERE CVPIS,
ARMIGERAM POLONIÆ AQVILAM INTVERE.
QVAM DVM SIDVS OTTOMANICVM LANIANTEM VI-
DES, AVSPICIVM VICTORIARVM HABETO.
IN MANIPVLO FORTITVDINIS FASCIA COLLIGATO,
SIGISMVNDI CASIMIRI ROBVR EXPRESSVM ADVERTE,
MANCIPIA, QVÆ SVB PEDIBVS POLONÆ AQVILÆ CER-
NIS, DEBELLATÆ MOSCHOVIÆ SVNT TIBI INDICIA.

Ná wtorey tablicy, która pátrzała ná Capitolium.

DOMINATRIX ORBIS ROMA
QVEM INFANTEM IN FASCIIS CERNIS,
HEROEM IN THRONO AGNOSCES.
NAM LICET INFANS IVPITER,
EXIGVA MANV TRACTAT FVLMINA,
ET HERCVLES IN CVNIS, GEMINOS ANGVES ELIDIT.
SIGISMVNDVM CASIMIRVM IN CHRISTIANI NOMINIS
PERDVELLES FVLMINANTEM,
ET SCHISMATVM, HÆRESVM ANGVES
SVMMO CONATV FRAGENTEM CONSPICIES.

Ná trzeciej tablicy, która pátrzała ku Ara coeli.

QVID

QVOD DE SIGISMVNDQ CASIMIRO NATO SPERARE
POTES VLADISLAE?
QVOD IN SIGISMVNDQ TERRARVM ORBIS VIDIT.
ILLE PROFLIGATIS HOSTIBVS DITIONES POLONO
IMPERIO RESTITVIT:
FINES AVXIT, PATRIAM SERVAVIT,
REBELLES PERDOMVIT.
AT NATVS SIGISMVNDVS CASIMIRVS,
AVO PROXIMVS, PAR TANTO NOMINI,
QVI DVM NATVS, CONSTANTINOPOLIM TVRBARE,
OTTOMANICVM IMPERIVM
PERMISCERE VIDETVR:
AN NON IN PARVO CORPORE MAGNVM SIGISMVNDI
ANIMVM GERET?

Ná czwarty tablicy, która pát rzátá pozad tego spectaculum.

TRIVMPHVS SIGISMVNDI CASIMIRI, VLADISLAVS
BARBARORVM DOMITOR,
SEPTENTRIONIS DEBELLATOR, ORIENTIS VICTOR,
CHRISTIANÆ FIDEI ACERRIMVS PROPVGNATOR,
INVICTISSIMVS
SVECORVM, GOTTTHORVM, VANDALORVM REX:
AC AVGVSTISSIMVS POLONIARVM MONARCHA:
QVI RENOVATA SVÆ AQVILÆ
FORTITVDINE IN SIGISMVNDQ CASIMIRO NATO,
VLTIMAMSTRAGEM OTTOMANICO MINATVR IMPERIO
ET QVOD IAM DOCVERAT POSSE VINCI,
NVNC EXTERMINARI DOCEBIT.

*Sue in Sacram Regiam Maiestatem propensionis ergo
Petrus Ciswicki posuit.*